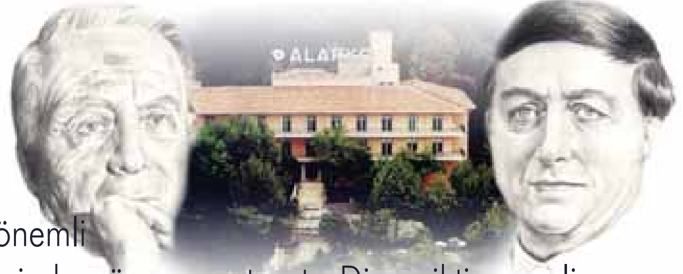
1954 1960 1970 2010

Küçük Bir Şirketin Gelişme ve Büyüme Sancıları

1960 yılı başında Alarko henüz altı yıllık bir şirket olmasına rağmen arkasında başarıyla tamamladığı önemli projeler bırakmıştı. Piyasada ve mühendislik çevrelerinde güven yaratmıştı. Dinamikti ve gelişmeye açıktı. Fabrika kurmak üzere bir arsaya sahipti. Ancak başarılarına karşın hala küçük bir şirketti.

Alarko, 1954 yılında Karaköy'de Vefai Han'da küçük bir odada kurulmuş, ilk üretimlerine Tophane'de küçük bir atölyede başlamış, 1956 yılında ofisini Karaköy, Perşembe Pazarı, Tersane Caddesi, Çelik Han, 39-40 adresine, 1960 yılında Karaköy, Perşembe Pazarı, Çeşme Sokak No 3'deki daireye taşınmıştı. Ofis, iki oda, salon, mutfak ve banyodan oluşuyordu. Odaların birinde Üzeyir Bey, ötekinde İshak Bey çalışıyordu. Salon teknik elemanlara ayrılmıştı, mutfak ise muhasebeydi.

Bu yıllarda şirkette çalışan mühendis sayısı 10 civarındaydı. Mimar olarak Firuzan Baytop, makine mühendisleri olarak Muharrem Benli, Tuğrul Ersavaş, Doğan Güçlütürk, Muammer Karabey, Güner Koçel, Hidayet Ulusoy, Özdemir Karaca ve Arıkan Ünlütürk çalışıyordu. Bedri Tellikurşun satış, İsmail Sungur ise malzeme alıştan sorumluydu. Bu kadroda Güner Bey, Doğan Bey, Firüzan Bey, Bedri Bey, İsmail Bey, Arıkan Bey çalışma yaşamlarını Alarko'da tamamladılar. Alarko'nun gelişiminde sorumluluklar üstlendiler, büyük projelerde görev aldılar. Muharrem Bey, Tuğrul Bey, Muammer Bey, Hidayet Bey, Özdemir Bey uzun yıllar Alarko'ya hizmet ettikten sonra kendi firmalarıyla ısıtma ve soğutma alanında, Alarko'nun da teşvikiyle kendi işlerini kurdular.

1960'ların başlarında evlerde kalorifer tesisatı gelişmeye başlamıştı. Etiler'de yeni villalar yapılıyordu. O zamana kadar esas olarak sanayi için çalışan Alarko burada tesisat işleri almıştı. İstanbul'daki hızlı yapılaşmayla birlikte, mazot da ucuz olduğu için, ev kalorifer tesisatı işinin büyüyeceği görülüyordu. Alarko da bu pazarın gelişmesinde tesisat, montaj işlerinin yanı sıra ithal ettiği ve ürettiği ısıtma cihazları ve donanımlarıyla önemli bir rol üstlenecekti.

Alarko kendi fabrikasını kuramamıştı ancak ihtiyaç olan üretim, Aldağ adı altında kurulan bir ortaklıkla Rami, Topçular, Bahçe Yolu No 7'deki fabrikada gerçekleştiriliyordu. Ev kalorifer tesisatlarının yanı sıra fırınlara bek ve körük satılıyordu. Brülör ve donanımları ithal ediliyordu. Alarko'nun Aldağ'a olan iştirakı Alsac Fabrikası kurulduktan sonra da 1970'li yılların ortalarına kadar sürecekti. Alarko etrafında toplanmış bir tesisatçı grubu da oluşmuştu. Alarko gelişmeler doğrultusunda konut ve iş yerlerine yönelik konfor işlerine de başlamıştı. Artık fabrikalarda değil apartmanlarda, iş merkezlerinde de çalışıyordu.

Buna karşın Alarko bünyesinde henüz çok şekillenmiş bir örgütlenme görülmüyordu. Çalışan mühendisler için, iş konularına göre bir görev tarifi yapılmıştı. Örneğin, bir mühendis "Brülör Montaj Taahhütleri Yöneticiliği"ile görevlendirilmiş mazot brülörlerinin montajı ve işletmeye alınmasından sorumlu olabilirdi ancak gerektiğinde başka bir işle görevlendirilebiliyordu. Yani gerektiğinde herkes her işi yapabiliyordu. Böylece, hem kendi işinde uzman olan hem de Alarko'nun yaptığı tüm işlerle ilgili bilgi ve deneyime sahip olan çok dinamik ve esnek bir kadro oluşmuştu. Bu durum, o günün koşullarında ve Alarko'nun bulunduğu konumda bir üstünlük sağlayabiliyordu.

Buna karşın şirketin üst yönetimi tam merkeziydi. Tüm kararları, gerektiğinde çalışanların düşüncelerini almakla birlikte Üzeyir Garih ve İshak Alaton beyler veriyordu. Üzeyir Garih bey bu durumu şöyle açıklıyordu: "Küçük şirketlerde özellikle kuruluş safhasında merkezi bir yönetimin bulunması doğaldır.

Şirketin başındaki kişi veya kişiler ana politikaları tesbit ederler, uygulama stratejilerini tayin ederler, politika ve stratejilerin tatbikatını kontrol ederler, uygulama taktiklerinde ilgilileri serbest bırakmakla birlikte, bu taktiklerinde vazedilmiş politika ve stratejilerin doğrultusunda olduklarını devamlı denetlerler."

İki genç insan riskleri göze alarak, esas olarak kendi güç, çaba ve yeteneklerine güvenerek ortaya çıkmış ve belli bir aşama kaydetmişlerdi. Karar, uygulama ve denetleme sorumluluğu tümüyle onların üzerindeydi. Kaldı ki Alarko o günlerde küçük bir şirketti. Piyasadaki daha köklü şirketler de geleneksel aile şirketleri halinde yönetiliyordu. Özel sektör emekleme aşamasındaydı. Örgütlenme konusunda çoğu kez devlet kurumları örnek alınıyordu. Hatta bunun için kamu sektöründen transferler yapılıyordu. Özel şirketler 1970-80'li yıllara kadar esas olarak bu yapısal durum içinde kaldılar. Daha sonra kurumsallaşma ve profesyonelleşme anlayışları oluştu. Bu anlayışın ilk uygulayıcılarından biri de Alarko oldu.

Üzeyir Bey, 1960'ların koşullarında küçük şirketlerde bu durumu doğal bulmakla birlikte, şirketler orta büyüklüğe ulaşınca departmanların kurulması, yönetimin yeniden yapılandırılması gereğine de işaret ediyordu. Alarko çok kısa bir süre sonra bu ihtiyaçla yüz yüze gelecek ve yeniden yapılanacaktı. 1964 yılında başlanan, 1966 yılında tamamlanan fabrika inşaatından sonra Alarko'da yeni bir dönem başlayacaktı.

Üzeyir ve İshak beylerin bu ikinci dönemdeki deneyimlerini ve çıkardıkları sonuçları daha sonra inceleyeceğiz.

Garanti Bankası Üzeyir ve İshak beylerin bir zamanlar "KOBİ" olmalarını ve sonraki başarılarını bugünün KOBİ"lerini özendirici bir reklam konusu olarak kullanmıştı.